

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

PL 31
00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö 22.11.2019, VN/7835/2019

Finavia Oyj:n lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta 24.1.2020 mennessä. Finavia kiittää lausuntopyynnöstä ja vastaa seuraavaa.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena on kuvata pitkälle tulevaisuuteen ulottuvat ja koko valtakunnan liikennettä ja sen infrastruktuurin kehittämistä ohjaavat suuntaviivat. Liikennejärjestelmäsuunnitelman hyväksyy valtioneuvosto keväällä 2021. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään 12-vuotinen toimenpideohjelma, jossa tarkastellaan kaikkien liikennemuotojen liikenneverkon kunnossapitoa ja kehittämistä. Arviointiohjelman mukaan liikennejärjestelmäsuunnitelman ratkaisuja arvioidaan saavutettavuuden ja turvallisuuden kannalta sekä taloudellisen, ekologisen että sosiaalisen kestävyuden kannalta.

Lentoliikenteen merkitys kansainvälisen saavutettavuuden kannalta on Suomessa suurempi kuin naapurimaissa. Euroopasta katsoen Suomi sijaitsee meren takana eikä suoraa maa-yhteyttä ole kuin kiertoteitse. Lentoliikenneyhteyksien päämäärätietoisuuden kehittäminen tuloksena Suomessa on sen omaa väestöpohjaa merkittävästi kattavampi yhteysverkosto. Vahva kansainvälinen saavutettavuus luo edellytykset kansainvälisille investoinneille ja valtakunnan elinvoimalle ja talouskasvulle. Helsinki-Vantaan lentoasema on Suomen merkittävin lentoasema ja kansainvälisen saavutettavuuden tärkein solmukohta. Tämän vuoksi lentoaseman kehittämismahdollisuudet ja kansallinen saavutettavuus on turvattava.

Finavian lentoasemaverkosto koostuu 21 lentoasemasta ja siihen sisältyy alueellisia ja toiminnallisia eroavaisuuksia. Matkustajamäärien kehityksen perusteella Finavian lentoasemat jakautuvat kolmeen kategoriaan:

1. Pohjois-Suomessa matkailun merkitys on suuri ja matkustajamäärät ovat viime vuosina kasvaneet voimakkaasti Lapin suurimmilla lentoasemilla. Lapin lentoasemilla kausiluonteinen vilkas sesonki edellyttää infralta riittävää välityskykyä.
2. Muualla kuin pääkaupunkiseudulla ja Lapissa lentoliikenteen kysyntään vaikuttaa aluekeskusten taloudellinen kehitys, koska liike-elämän osuus matkustamiseen on suuri.
3. Taantuvilla alueilla pienimpien lentoasemien matkustajamäärät eivät välttämättä kasva edes hyvän taloustilanteen siivittäminä.

Yhteiskunnallisen aluerakenteen muutos ja kaupungistuminen asettavat haasteita kotimaan lentoliikenteen kehitykselle. Asutuksen yhä voimakkaampi keskittyminen heikentää lentoliikenteen volyyymia. Lentoliikenteen matkustajamäärien kehitystä eri lentoasemilla on kuvattu lausunnon liitteessä 1. Liikennejärjestelmän tulee perustua yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta toimivimpaan kokonaisvaltaiseen ratkaisuun. Tämän vuoksi Finavia katsoo, että liikennejärjestelmän analysointia tulisi syventää tarkasteluilla, joissa arvioidaan yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksia kysyntään ja lentoliikenteen palvelujen järjestämiseen. Vaikutuksia tulisi arvioida sekä yhteiskunnalliselta että taloudelliselta kannalta. Ilmailun palvelujen järjestämisen kokonaisuudessa on huomioitava myös maanpuolustukselliset tarpeet, pelastustoiminta, huoltovarmuus ja sairaanhoidon kuljetukset. Lisäksi lentoasemaverkoston tulisi mahdollistaa uudet matkailukohteet ja uudenlaiset liikennemuodot/kuljetustavat, kuten esimerkiksi sähköiset taksilentokoneet. Taloudelliselta kannalta tulisi myös arvioida ja vertailla eri liikennemuotojen kustannusten kattamisen perusteita ja lentoasemien ja muun rakenteellisen liikenneinfran rakentamisen ja ylläpidon kustannuksia ja vaikutuksia. Liikennejärjestelmässä tulisi arvioida myös eri liikennemuodoilla saavutettavuuteen liittyviä vaikutuksia, kuten esimerkiksi liikenneinfran merkitystä yritysten investointihalukkuuteen.

Lentoliikenteen tehokkuus kasvaa etäisyyden suhteessa. Lentoliikennestrategian 2015-2030 taustaraportissa (LVM 2015) lentoliikenneverkoston tarkasteluissa lähtökohtana on Helsinki-Vantaan lentoaseman saavuttaminen enintään kolmessa tunnissa. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että "Finavia huolehtii kenttäinfran osalta kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteutumisesta niillä alueilla, joilla raideliikenne ei turvaa tavoitetta. Selvitetään tehokkain tapa toteuttaa julkisesti tuettu lentoliikenne näille alueille." Lentoasemien väliset matka-ajat junalla ja henkilöautolla on esitetty liitteessä 2. Finavia katsoo, että tehokkaan lentoasemaverkoston rinnalla on liikennejärjestelmäsuunnittelussa huomioitava koko liikennejärjestelmää hyödyntävien

Päivämäärä
24.1.2020

Asia nro
FINAVIA 2814

matkaketjujen parantaminen. Työssä tulee huomioida, että lento-
liikenne on joukkoliikennettä. Finavia katsoo, että sujuvien ja te-
hokkaiden matkaketjujen kehittäminen on yksi liikennejärjestel-
mätyn keskeisimmistä osa-alueista ja tavoitteista.

Lisätietojen antamista Finaviassa koordinoi ympäristöasiantuntija
Satu Routama, puhelin 020 708 2278, satu.routama@finavia.fi.

FINAVIA OYJ
Tekniikka & vastuullisuus

Mikko Viinikainen
johtaja, kestävä kehitys

Liitteet

1. Lentoasemien matkustajamäärien toteutunut ja ennustettu kehitys
2. Lentoasemapaikkakuntien väliset matka-ajat

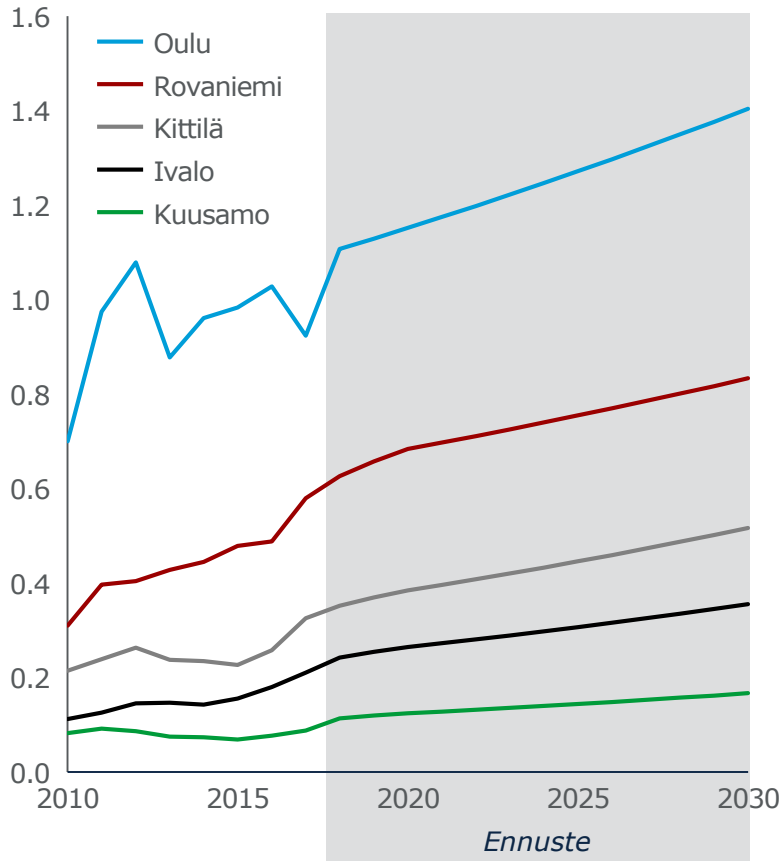
Tiedoksi

Tekniikka ja vastuullisuus
Lentoasemaverkosto
Markkinointi, viestintä ja asiakaskokemus

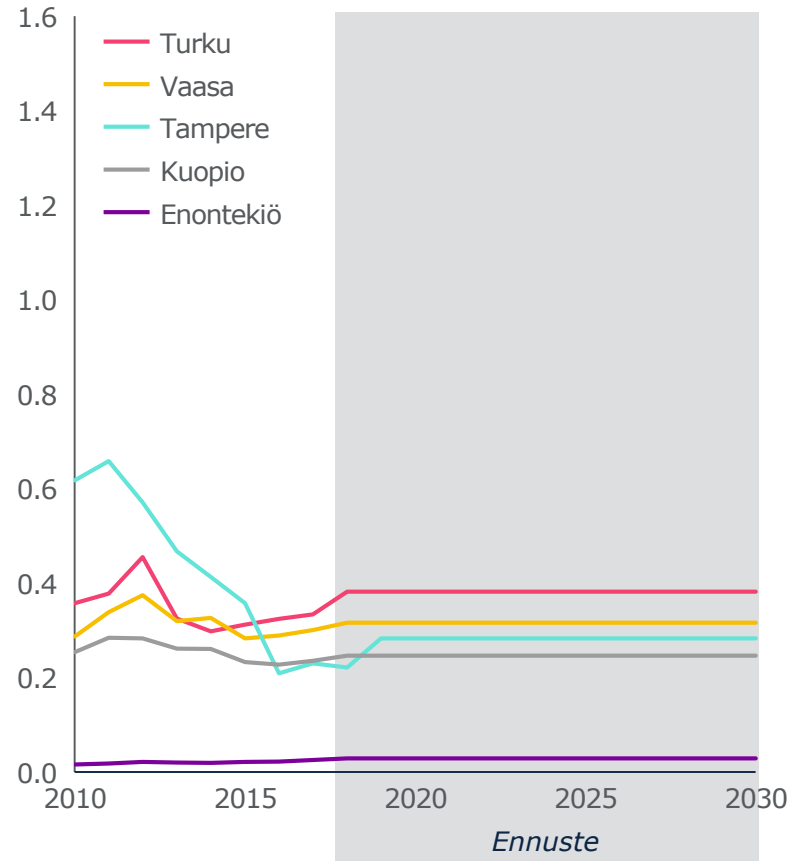
Lentoasemien matkustajamäärien kehitys erilaistuu: Lentoliikenne vähenee puolella kentistä

Matkustajamäärien toteutunut ja ennustettu kehitys lentoasemittain 2010-2030

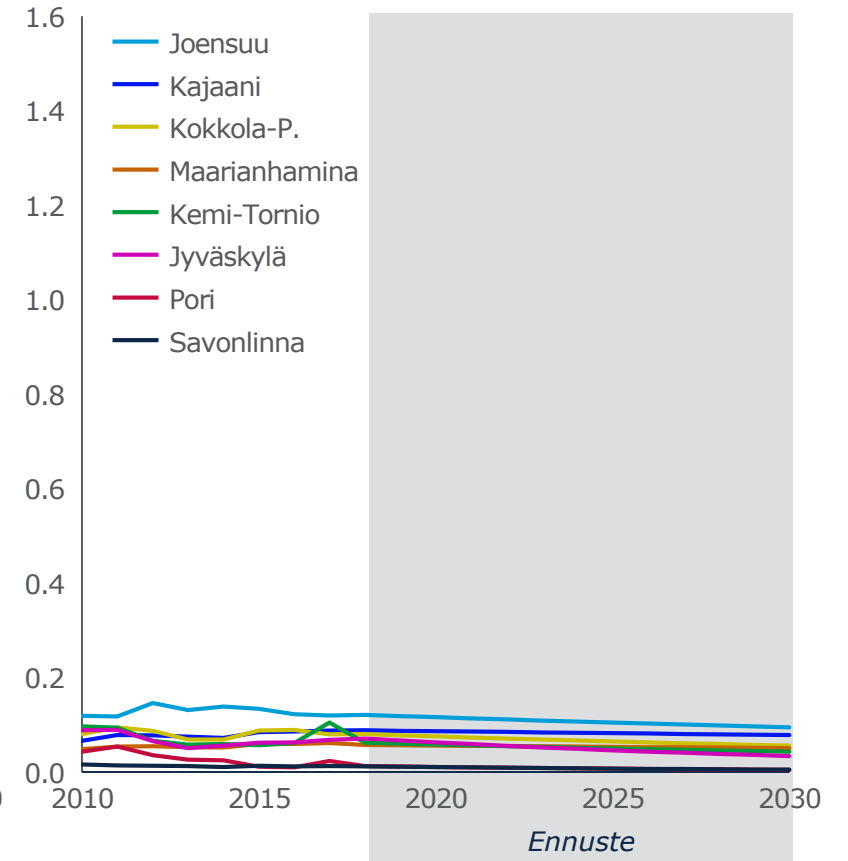
Viidellä kentällä kasvua

Viidellä kentällä säilyy nykytasolla

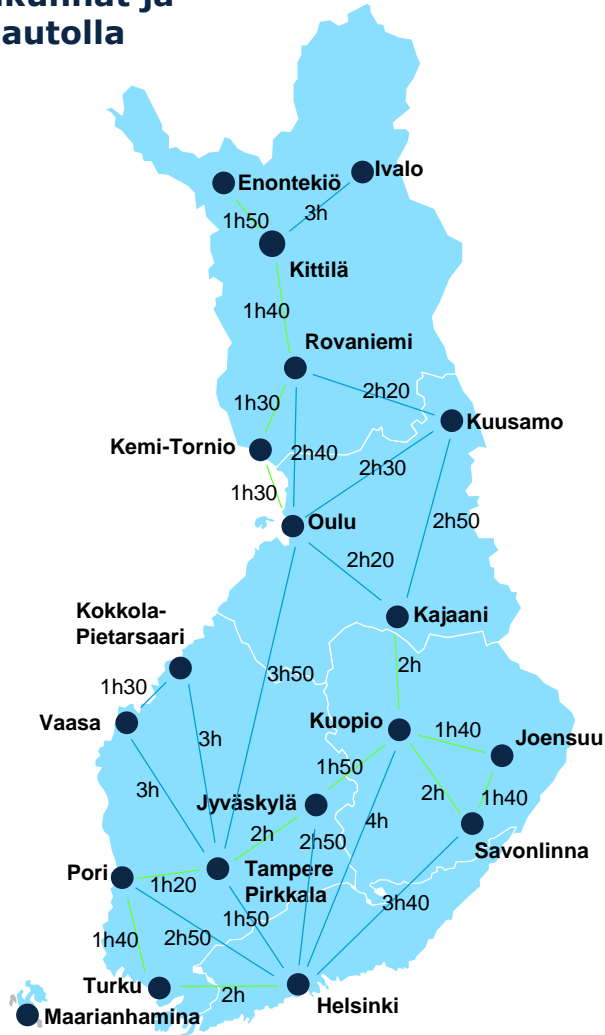

Kahdeksalla kentällä laskeva trendi

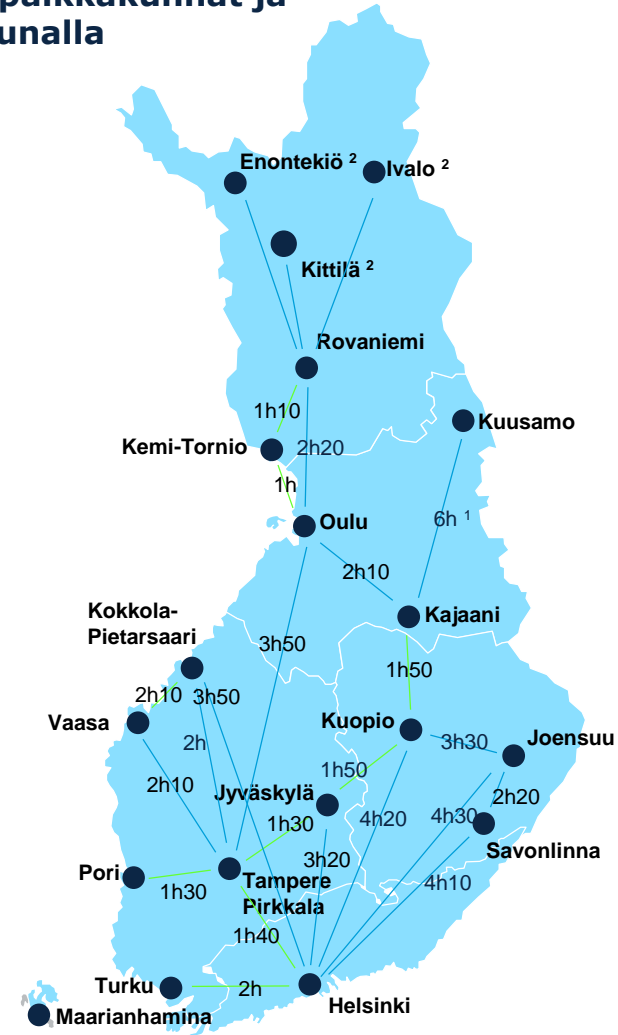

Parempien yhteyksien lentoasema on usein saavutettavissa nopeasti erityisesti autolla

Lentoasemapaikkakunnat ja välimatkat henkilöautolla

Lentoasemapaikkakunnat ja välimatkat junalla

14 1) Junabussi Ouluun
2) Junabussi Rovaniemelle
Lähde: Google Maps, VR